

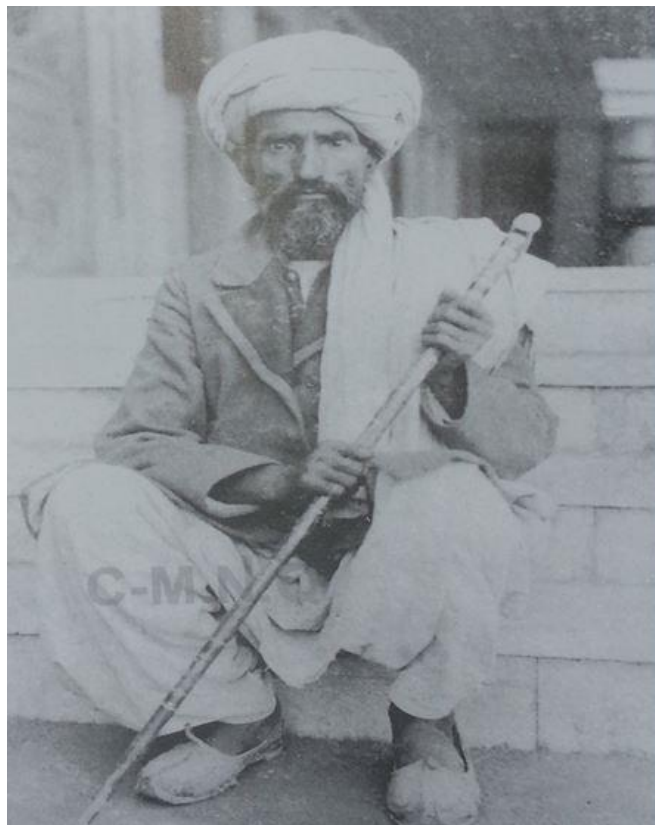
۲۲/۰۷/۲۰۱۴

ناشر و نویسنده: انجنیر عزیز کهگدای

منار «علم و جهل»

دراوایل سال ۱۹۲۴م «۱۳۰۳ ش»، چند قبیله سمت جنوبی، به رهبری ملا عبدالله مشهور به **ملای لنگ** و همکاراش «ملا عبدالرشید»، برای تحریک مردم و به نفع استعمار، مردم جنوبی را به شورش علیه حکومت اعلیحضرت امان الله خان و برنامه اصلاحات او دعوت نمود. با آنکه دولت از در مصالحه پیش آمد، اما فرستاده دولت نه تنها کدام کاری نکرد، بلکه در قفا با شورشیان همراه بود. بنابراین جنگ بین حکومت و مردم جنوبی (به خواسته استعمار) آغاز گردید.

شورشیان که قشله عسکری گردیز را به تصرف خود در آورده بودند، قوای دولت به رهبری **محمد ولی خان** در ولایت جنوبی در وحله اول قشله مذکور را از شورشیان تصرف نمود و به تعقیب آن قوای دیگری به قیادت **غلام نبی خان چرخي و علی احمد خان بارکزی** به آن سمت سوق داده شد که شورشیان را مغلوب و رهبران آنها به شمول ملای لنگ دستگیر شدند و قوای دولت موفقیت بزرگی را نصیب شد و یک نفر هندی بنام **عبدالکریم** را که خود را پسر امیر محمد یعقوب خان معرفی و ادعای پادشاهی کرده بود، به هندوستان فراری ساختند که بعداً در آنجا کشته شد.

[۱] ملا عبدالله مشهور به « ملای لنگ »

د پانو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاره ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ

این جنگ تقریباً یک سال دوام کرد که مصرف یک ساله مالیات افغانستان را دربرگرفت و دولت نوینباد امانی از نظر اقتصادی پسمان شد. به افتخار همان پیروزی بزرگ، دولت امانی **میناری** در نوآباد دهمزنگ کابل اعمار کرد که به **مینار علم و جهل** مسمی شد. مینار مذکور که با سنگ گرانیت مزین شده بود، در ساحل شمالی دریای کابل، روی یک تپه سنگی، بریک صفت مربع و کم ارتفاع، بنا یافت که راه علم « آزادی » را برجهل « استعمار » و اسارت را نشان میدهد.

در هر ضلع این مینار (چهار ضلعی)، نوشته ها بر سنگ مرمر سفید حک گردیده، در قله آن چند عدد سنگ بصورت نامرتب گذاشته شده است که نمایندگی از نا تکمیل بودن مینار میکند. در قسمت فوقانی مینار، بعد از کلمه «بسم الله الرحمن الرحيم» مضمون ذیل بر سنگ مرمر حک شده است:

نظر به فداکاریهای قیمتدار فرزندان رشید وطن و شیر مردان غیور ملت که در محاربه **جهال** و **بغاوت** پیشه سمت جنوبی که فی الواقع یک مقابله جهل و علم بود، در سنه ۱۳۰۳ ش عصر اعلیحضرت، پادشاه ترقی خواه افغانستان (الغازی امیر امان الله خان) به مقابل ارتقای ملی و اعتلای علم و تمدن که جزء رهنمودهای ارزشمند اعلیحضرت بود، برای دفاع و حفظ شرف و عزت دولت متبوع خود و مقابله با بغاوت شعاران و محاربه گوراهان تبه روزگار و ازاله ارادات باطل شان، کوشیده، بکمال متانت و پایداری، داد همت و غیرت اسلامی را دادند و حیات خود را فدای ترقیات مملکت و قربانی اولوالامر مقدس خودشان کرده، برای خود حیات جاوید و نگو نامی تاریخی حاصل کردند.

این یادگار با سعادت و افتخار بتایخ ۲۳ جوزا ۱۳۰۴ ش تأسیس یافت، تا فرزندان آینده کشور، وطن دوستی و معارف خواهی های آن فداکاران راه حقانیت را به نظر تمجید و بازماندگان شان را به نگاه احترام دیده، افراد حساس و احفاد حق پرست افغان را دلیل رفتار و سرلوحه افتخار باشد. اسمای شهدای راه علم و ترقیات افغانستان بدین قرار است:

[۲] روز افتتاح منار علم و جهل

د پانو شمیره: له ۲ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

منارتاریخی علم و جهل

محمد عمر ولد احمد شاه خان خواجه زاده حاکم لهوگر. - ببرک خان ولد مزک غند مشرملکی .- عبدالکریم ولد سردار عباس خان جدران کندک مشرملکی خان قومی .- جان علی خان ولد حاجی محمد خان هزاره کندک مشرملکی . - جان محمد خان ولد مهر علی خان هزاره تولی مشرملکی- ابریشمین خان ولد بازگی خان قوم تتی- ملک مکرم خان ولد زمبر خان وزیر خان قومی ملک - نیاز میرخان ولد ولی خان وزیر ، ملک محمد خان ولد ولی دادخان وزیر ، وغیره در پایین دیوارنشان دولتی امانی از سال ۱۳۰۱ ش دارای دوعدد شمشیر وکلاه تاج دار که با خوشه گندم احاطه شده است، نقش دیوارمیباشد .

« پایان »

منبع:

کلکسیون محمد نعیم قدرت ۱. ، ۲.

۳. <http://www.afghan-network.net/>

د پانو شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ